

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
siri.saeed@regeringskansliet.se

Remissyttrande angående betänkandet 2025:22 Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet och hemställan från Konkurrensverket om företagskoncentrationer

Remissnamn

Er ref: KN/2025/00748 och KN2025/00567

Svensk Handel som är en bransch- och arbetsgivarorganisation för cirka 9 000 små och stora företag inom parti-, detalj- och e-handeln med cirka 260 000 medarbetare får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Handeln är den största branschen i det privata näringslivet sett till antalet anställda. Vi är den enda bransch som möter samtliga Sveriges invånare närapå dagligen i någon form, antingen i fysiska butiker eller via e-handel. Med digitalisering och internationalisering har konkurrensen snabbt blivit global och prissättningen är numera internationell medan kostnaderna är nationella. Det medför att alla omkostnader som är högre i Sverige än i andra länder blir en konkurrensnackdel för svenska handelsföretag. Givet att såväl arbetskraftskostnader som hyror och flera andra kostnader de facto är högre i Sverige än i konkurrerande länder leder det till att handeln är en lågmarginalbransch där flertalet delbranscher och företag behöver få volym för att kunna säkra vinst och fortsatt verksamhet.

Mot bakgrund av detta bör det noteras är att det finns åtminstone två sätt att se på konkurrenskraft. I det ena fallet ser man konkurrenskraft utifrån ett perspektiv där det säkerställs att kund och konsument får så bra villkor och erbjudanden som möjligt på en marknad. Det vill säga att det inte förekommer konkurrensstörande överenskommelser eller kartellbildning för att ge kunderna sämre erbjudande än vad som hade kunnat vara möjligt. I det andra fallet, vilket tyvärr tycks vara en del av utgångspunkten för föreliggande utredning, är att

konkurrens avgörs av hur många företag som finns på en marknad oavsett vad dessa företag förmår ge för erbjudande till kund.

Ett lågt antal företag på en marknad kan bero på en rad faktorer såsom svårigheter att få lönsamhet utan större volymer eller behov av förhandlingskraft gentemot andra aktörer i leveranskedjan. Sverige särskiljer sig inte här från övriga länder på något anmärkningsvärt sätt – inte minst med tanke på landets geografiska och befolkningsmässiga utmaningar med stora ytor och, på många ställen, gles befolkning (vilket även nämns i betänkandet). Konkurrenssituationen inom exempelvis dagligvaruhandeln har prövats vid ett flertal tillfällen utan att oegentligheter har kunnat påvisas.

I det remitterade förslaget föreslår Konkurrensverket att de ska ge sig själva långtgående befogenheter att göra ingrepp i äganderätten och den fria marknaden. Det är framför allt två saker som utmärker sig i detta förslag. Dels att konkurrensverket vill ge sig själva rätten att granska en marknad utan att något företag på denna marknad gjort något klandervärt och därefter ha möjlighet att kräva åtgärder av ett antal företag på denna marknad. Dels att Konkurrensverket enligt detta förslag koncentrerar beslutandemakten över åtgärderna till sig själva. Detta trots att de länder som hänvisas till som förebilder för lagstiftningen har mer rigida kontrollsystem såsom expertråd. Förslaget skulle innebära oförutsägbarhet och osäkerhet för företag på alla marknader och skulle sannolikt bidra till lägre tillväxt och mindre investeringar vilket vore starkt negativt för ekonomin, arbetsmarknaden och samhället i stort.

Svensk Handel avstyrker förslaget om att införa ett nytt konkurrensverktyg. Vi menar att förslaget innebär allt för långtgående ingrepp relativt den motiverande nyttan. Om förslaget verktyg införs kommer det att skapa osäkerhet och oförutsägbarhet för företagen vilket kommer att påverka tillväxt och investeringar negativt. De problem som ingreppen skulle lösa är dessutom dåligt eller inte alls motiverade då det saknas exempel på angelägna konkurrensproblem som inte kan åtgärdas med idag förekommande redskap.

Vi har inga invändningar mot förslaget att införa en informationsplikt då åtgärden kan motiveras, samt innebär begränsad administrativ börda, för att ge bättre förutsättningar för att säkerställa konkurrens.

Vi tillstyrker förslaget om en ny lag om offentlig säljverksamhet. Detta då förslaget värnar det privata näringslivets konkurrenskraft på ett tydligare sätt och ger ett omvänt och därmed rimligare bedömningsgrund för offentligt konkurrensutsättande på marknader.

Svensk Handel är en del av Svenskt Näringsliv och vi ansluter oss därför också till vad som anförs i Svenskt Näringsliv. Vi hänvisar också, likt Svenskt Näringsliv, till rapporten från RBB Economics som bilägges Svenskt Näringslivs remissvar.

Synpunkter på utredningens förslag

Utöver ovanstående generella synpunkter på utredningens utgångspunkter och övergripande förslag väljer Svensk Handel att särskilt kommentera några delar av utredningen.

4.2.5 Konkurrensen i Sverige

Vi instämmer med Svenskt Näringsliv i att genomgången av forskning inte ger slutsatsen att det behövs mer omfattande regelverk. Snarare påvisar genomgången att det inte finns övergripande indikationer på att det skulle vara bristande konkurrens. Vi vill också, liksom Svenskt Näringsliv hänvisa till rapporten från RBB Economics och deras slutsatser om att det inte finns någon direkt relation mellan koncentration och konkurrens samt att marginalerna i Sverige snarare är låga än höga i ett internationellt perspektiv.

4.4 Behovet av utredningar om konkurrensfrämjande åtgärder

Vi vill, liksom Svenskt Näringsliv, framhålla att inget som framgår i detta avsnitt egentligen stödjer införandet av ett nytt konkurrensverktyg. De problem som lyfts fram kan åtgärdas med tillgänglig verktygslåda i det fall det förekommer faktiska konkurrenss störningar. Som nämnt ovan behöver exempelvis en situation med få företag på en marknad inte per se innebära negativa effekter för kund eller konsument.

4.5 Rättsliga ramar för utredningar om konkurrensfrämjande åtgärder

Vi delar även här Svenskt Näringslivs synpunkt att det föreslås oacceptabla ingrepp i egendomsskyddet och att det, vid ett eventuellt införande av nya konkurrensverktyg, krävs klagoranden kring ersättningar för företag för att ersätta ekonomiska förluster vid användandet av dessa verktyg.

4.6.3 Konkurrensverket får befogenhet att vidta åtgärder mot hinder för en effektiv konkurrens

Svensk Handel avstyrker, som nämnt ovan, starkt att Konkurrensverktyg får nya befogenheter i form av det i utredningen presenterade konkurrensverktyget. Detta eftersom det inte är motiverat att ett sådant verktyg införs och då konsekvenserna och osäkerheterna för såväl företagande som företag riskerar att bli omfattande. Särskilt strukturella åtgärder riskerar att leda till oproportionerliga ingrepp och närmast godtycklig bedömning.

Vad gäller övriga förslag samt förslagen kring informationsplikt om företagskoncentrationer och offentlig säljverksamhet delar vi fullt ut Svenskt Näringslivs synpunkter.

SVENSK HANDEL

Martin Kits
Chef Näringspolitik och Opinionsbildning

Henrik Ekelund
Enhetschef Näringspolitik